

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Instituut Stella Matutina te Brakel

	Hoofdstructuur	so
	Pedagogisch geheel	
	Instellingsnummer	38653
	Instelling	Instituut Stella Matutina
directeur		Maurice DE WITTE
adres		Groenstraat 15 - 9660 BRAKEL
telefoon		055-42.30.67
fax		055-42.69.01
e-mail		directie@stellamatutina.be
website/URL		http://www.stellamatutina.be
	Bestuur van de instelling	53702 - Vrij Katholiek Onderwijs Lilare te BRAKEL
adres		Kasteeldreef 2 - 9660 BRAKEL
	Scholengemeenschap	113324 – Scholengemeenschap Emmaüs te ZOTTEGEM
adres		Parkstraat 2 - 9620 ZOTTEGEM
	CLB	115048 - Vrij CLB Zuid - Oost - Vlaanderen te OUDENAARDE
adres		Burgschelde 7 - 9700 OUDENAARDE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	14/03/2011, 15/03/2011, 16/03/2011, 17/03/2011, 18/3/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	18/03/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	04/04/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Inge Bogaert
	Teamleden	Marjan Meulewaeter Monique Van der Straeten Jos Van de Velden Erik Van Nieuwenhuyze
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	6
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
4.1 Aardrijkskunde in de eerste graad A-stroom	7
4.2 Project algemene vakken, tweede en derde graad BSO	7
4.3 Restaurant en keuken, tweede en derde graad BSO	8
4.4 Sociale en technische wetenschappen, tweede en derde graad TSO	11
4.5 Techniek-wetenschappen, derde graad TSO	13
4.6 Toerisme, derde graad TSO	13
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	15
5.1 Curriculum	15
5.2 Begeleiding	17
5.3 Evaluatie	18
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	19
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	20
7.1 Wat doet de school goed?	20
7.2 Wat kan de school verbeteren?	20
7.3 Wat moet de school verbeteren?	21
8. ADVIES.....	21
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	21

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Instituut Stella Matutina, in de wijde omgeving bekend als 'de hotelschool', heeft een zes- tot zevenjarige opleidingsstructuur. Ze biedt vier studiegebieden aan: Chemie, Personenzorg, Toerisme en Voeding. De basisopties en beroepenvelden van de eerste graad A- en B- stroom sluiten inhoudelijk goed aan bij de tweede graad. De studierichting Hospitality in de derde graad TSO wordt slechts in drie Vlaamse scholen aangeboden. De school tracht een zo ruim mogelijk onderwijsaanbod te organiseren. Het behoud van dit ruime studieaanbod leidt soms tot dunbevolkte klassen enerzijds, en tot horizontale samenstellingen van leerlingengroepen anderzijds.

Het erkenningsonderzoek heeft uitgewezen dat de school in voldoende mate de onderwijsdoelstellingen realiseert voor alle geselecteerde vakken en studierichtingen. Dit resulteert in een gunstig advies voor de school. De meeste leraren en vakgroepen nemen de leerplanrealisatie ter harte, maar de toepassing van een aantal vernieuwende aspecten verloopt eerder moeizaam. Zo levert het schoolteam inspanningen om innovaties procesmatig in te voeren, maar laat het tevens kansen liggen om het didactisch handelen beter af te stemmen op het individuele leervermogen van de leerlingen. Bovendien zijn de grote klasgroepen niet altijd bevorderend voor een kwaliteitsvolle leerbegeleiding, maar tegelijk worden de mogelijkheden in de dunbevolkte klassen niet overal benut.

Uit het onderzoek van de geselecteerde procesvariabelen blijkt een nood aan een doeltreffende schoolontwikkeling. De leerbegeleiding, de registratie en de opvolging van de remediëring zijn leraarafhankelijk. Een concretisering van de schoolvisie i.v.m. leerbegeleiding in doelen maar ook een consequente opvolging, ontbreken. De vakgroepen werken nog te weinig doelgericht en sturen de onderwijsvernieuwing in te geringe mate aan. Wat de evaluatiepraktijk betreft, verloopt de implementatie van enkele vernieuwende evaluatievormen eerder divergent. Hoewel sommige leerplannen een sterk competentiegericht karakter hebben, staat het evalueren van competentieontwikkeland onderwijs nog niet op punt, is de attitude-evaluatie divers binnen de verschillende studierichtingen. Dit gaat soms ten koste van de transparantie van de globale evaluatie van de leerlingen. De rapportering verloopt overwegend kwaliteitsvol al is de rapportering van vernieuwende evaluatievormen nog niet op schoolniveau uitgeklaard.

De laatste jaren heeft de schoolleiding heel wat gerealiseerd met betrekking tot het financiële beleid, het hertekenen van de organisatiestructuur en het creëren van een krachtige leeromgeving. Daardoor ging er minder aandacht uit naar het onderwijskundig beleid. Het gebrek aan één coherente visie, de onvoldoende aansturing en opvolging en de geringe participatie zorgden voor een lage gelijkgerichtheid en een klein draagvlak voor genomen initiatieven. Dat leidt ertoe dat een aantal vernieuwingen niet de slagkracht krijgen die ze verdienen en dat de doeltreffendheid van al die inspanningen onvoldoende kan worden bewaakt. Door het gebrek aan doelgerichtheid en effectmeting kan de school haar behoeften aan professionalisering niet goed inschatten wat resulteert in een divergente ontwikkelingsdynamiek.

De teamleden beschikken doorgaans over een zekere taakbekommernis en een voldoende werkkraft. Samen met de aandacht voor ontwikkeling zorgt dit voor dynamiek. Het engagement en de leerbereidheid van het schoolteam zijn kansen om de kwaliteitszorg meer vorm te geven.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie vakken/structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Aardrijkskunde

Project algemene vakken

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE

Graad 2 BSO Restaurant en keuken

Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen

Graad 3 BSO Restaurant en keuken

Graad 3 TSO Techniek-wetenschappen

Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen

Graad 3 TSO Toerisme

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Curriculum

Onderwijsorganisatie

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- Aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving.
- Veel deeltijds werkende teamleden.
- Gedeeld gebruik van de schoolinfrastructuur.
- Recent ontstaan van graadklassen of andere groeperingsvormen.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde vakken/structuuronderdelen volgende vaststellingen op:

4.1 Aardrijkskunde in de eerste graad A-stroom

Voldoet

Vaststellingen

- Alle onderdelen van het leerplan komen in voldoende mate aan bod. Het aanleren van vaardigheden wordt ter harte genomen. Er is aandacht voor de eigen omgeving met extramurale waarnemingen op basis van degelijk ontwikkeld materiaal.
- Het vaklokaal is recentelijk vernieuwd. Het is uitgerust met een dataprojector met internettoegang en wordt verder voorzien van didactisch materiaal. De richtlijnen in het leerplan worden daarbij te weinig als referentie genomen voor de keuze van de noodzakelijke middelen en de inrichting. Niet alle basiskaarten (België, Europa, de wereld) zijn permanent en gebruiksvriendelijk opgehangen waardoor het situeren van plaatsen op niet-geplande momenten en het bouwen aan het wereldbeeld in het gedrang komen.
- De vergaderingen in deze kleine vakgroep blijven beperkt tot het maken van praktische afspraken en het afhandelen van opgelegde agendapunten. De invalshoek blijft beperkt tot het individueel functioneren. De bijeenkomsten worden niet benut als kans om op basis van leerplanstudie tot onderlinge feedback te komen over invulling van de leerplandoelen, werkvormen en evaluatie.
- De leerlingen beschikken over duidelijk cursusmateriaal. Taken en toetsen vormen de basis voor dagelijks werk. Het examen zelf bestaat uit duidelijke vragen waarmee in een goede verhouding kennis en vaardigheden kunnen getoetst worden. De behaalde scores missen evenwel validiteit omdat een belangrijk aantal vragen identiek is aan deze die als voorbereiding worden gemaakt. Dit schijnbaar evalueren van vaardigheden vervalt daardoor in reproductie omdat de vaardigheid niet moet toegepast worden om tot het juiste antwoord te komen. Dit zet de leerlingen bovendien aan om reproductief in plaats van inzichtelijk te leren. De quotering is dan ook geen weerspiegeling van de realisatie van de leerplandoelen en mist de oriënteringswaarde die moet beoogd worden in de eerste graad.

4.2 Project algemene vakken, tweede en derde graad BSO

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelen worden voldoende gerealiseerd. Er zijn groeikansen, vooral op het vlak van een bewustere omgang met leerlijnen.
- Het leerstofaanbod is gebaseerd op maatschappelijk relevante thema's. De band met leerplandoelen is echter niet altijd duidelijk: afgaande op de toetsen en examens vormen een aantal leerinhouden uit de themaboekjes nog te veel een doel op zich. De leerlingen krijgen weinig zicht op de vaardigheidscriteria voor de beoordeling van hun werk. Het is positief dat de vakgroep actief zoekt naar lesmateriaal en opdrachten om meer aan te sluiten bij het leerplan en het studiegebieden.
- De doelen van taalvaardigheid zijn verweven in de lessen, maar weinig geëxpliciteerd. Positief is de talige GIP²- ondersteuning vanuit PAV. Een werkpunt, waarvan de

² GIP: Geïntegreerde proef

vakgroep zich bewust is, vormt het terugdringen van de invuldidactiek, die de taalontwikkeling van de leerlingen niet ten goede komt.

- De leerplandoelen van functionele rekenvaardigheid komen voldoende aan bod. Er wordt ook ingegaan op vragen van andere leraren om rekenlacunes bij te werken.
- Het meest gebruikte vaklokaal beschikt over voldoende leermiddelen. Beide vaklokalen zijn verouderd en bieden geen uitdagende leeromgeving. De ICT-uitrusting biedt wel de mogelijkheid om de doelstellingen van informatieverwerving en -verwerking te bereiken.
- Er is voldoende aandacht voor de actualiteit. Daarnaast komt het domein tijd- en ruimtewustzijn aan bod, met als doelen parate basiskennis op te bouwen en de leerlingen maatschappelijk vaardiger en zelfredzaam te maken. De opbouw van een historisch en geografisch referentiekader gebeurt echter weinig systematisch.
- De doelen van maatschappelijk en ethisch bewustzijn krijgen een behoorlijke invulling, deels ingekleurd volgens eigen regio en studiegebied.
- Het OVUR³-principe is ingeburgerd in het PAV-curriculum, maar de reflectiefase wordt nog weinig aangewend om na te gaan of de doelen van de opdracht werden bereikt.
- Enkele ervaringsgerichte activiteiten onderbouwen de leerplanrealisatie. Deze projecten, die een brede waaier aan vakgebonden en vakoverschrijdende doelstellingen bestrijken, geven de leerlingen stimuli en succesbeleving.
- Daar waar de leerplandoelen geformuleerd zijn in termen van vaardigheden en attitudes, is de evaluatiepraktijk overwegend gericht op de toetsing van cognitieve elementen. Zowel in proefwerken als in toetsen ligt de nadruk op de reproductie van leerinhouden uit de behandelde thema's en de actualiteit. De beoordeling van vaardigheden en attitudes is vaag en niet gebaseerd op een transparant referentiekader. De vakgroep onderzoekt mogelijkheden om deze tekortkomingen weg te werken, o.a. door niet langer examens te organiseren voor het vak.
- Een aantal factoren op schoolniveau belemmert de leerplanrealisatie. De beperkte materiële uitrusting en de grootte van sommige klasgroepen hinderen een gevarieerde en kwaliteitsvolle realisatie van de leerplandoelen.
- Positief voor de leerplanrealisatie zijn de vertrouwenwekkende omgang met de leerlingen en de gestructureerde aanpak. Op basis van zelfreflectie heeft de vakgroep concrete plannen om over te schakelen op ander lesmateriaal met de bedoeling de lessen gericht af te stemmen op de leerplandoelen (in het bijzonder de vaardigheden), een transparante leerlijn te volgen en de validiteit van de evaluatie te verhogen.
- De bereidheid tot reflectie en de aanwezigheid van goede praktijkvoorbeelden tonen een interne dynamiek die moet toelaten de vastgestelde werkpunten aan te pakken.

4.3 Restaurant en keuken, tweede en derde graad BSO

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen voor TV hotel en PV praktijk hotel van het specifiek gedeelte van de studierichting Restaurant en keuken worden in voldoende mate gerealiseerd. De leerlingenstages vormen een voorbeeld van goede praktijk en de geïntegreerde proef (GIP) is dat bijna.
- De school maakt sinds 1 september 2010 voor de eerste leerjaren van de beide graden gebruik van een nieuw leerplan, terwijl voor de tweede leerjaren nog het oude leerplan wordt gehanteerd.

³ OVUR: Oriënteren, verifiëren, uitvoeren en reflecteren.

- Uit het onderzoek blijkt dat de implementatie van het competentieontwikkeland leerplan zich nog in de prille beginfase situeert. Om dit fundamenteel gewijzigd leerplan doordacht en gefaseerd in te voeren, ontbreekt een breed gedragen visie met daaraan gekoppeld een concreet en schooljaaroverschrijdend actieplan waarin alle aspecten aan bod komen. Die voorbereidingsfase is, rekening houdend met de complexiteit van het leerplan, van cruciaal belang om het welslagen van deze vernieuwing mogelijk te maken. Tot op heden werden met veel inzet en goede bedoelingen twee vakoverschrijdende projecten uitgewerkt die een bredere en meer gerichte concretisering van leerplandoelen beogen. De evaluatie van het eerste project leidde tot een grondige bijsturing van het tweede project dat recentelijk heel wat grondiger en meer structureel werd uitgewerkt, maar nog niet werd geëvalueerd. Omdat de relatie tussen de selectie van doelen en de keuze van de meeste geschikte werkvorm niet bewust gebeurde, zijn de plaats in het curriculum, de frequentie en het reële doel van de projecten niet duidelijk. Temeer omdat de doelmatigheid, om de vooraf geselecteerde leerplandoelen op de meest effectieve wijze te realiseren, niet wordt aangetoond. Een oefening die nochtans nodig en nuttig is voor een doeltreffende procesbewaking. Tegelijk toont de stand van zaken aan dat er slechts een gering verschil is in de realisatie van de beide leerplannen. Om die reden wordt in het verslag geen onderscheid meer gemaakt tussen het oude en nieuwe leerplan.
- Voor TV hotel worden de leerplandoelstellingen voor alle componenten meestal aan de hand van een verantwoorde selectie van leerinhouden gerealiseerd. Voor de tweede graad is de component 'veiligheid en hygiëne' aan herbronning toe. Zowel in het onderwijs- en leerproces als in de aangeboden leerlingencursussen zijn de samenhang, de actualiteitswaarde en de progressie van de leerinhouden onvoldoende doeltreffend. De component keuken- en restauranttechnologie zijn nagenoeg in overeenstemming met de leerplandoelen, maar voor de transfer van kennis naar toepassing is er nog een weg te gaan. De toegankelijkheid van sommige notities staat nog niet op punt. In de derde graad worden de verscheidene componenten van TV hotel minder goed over de beide leerjaren verkaveld. Voor restauranttechnologie worden de leerplandoelstellingen daardoor overwegend theoretisch verkend, zonder transfer naar het vaardigheidsniveau. Bovendien wordt deze leemte niet gecompenseerd in de restaurantpraktijk van het zesde leerjaar, ondanks de kleine klasgroep die ruimte voor een kwaliteitsvolle leerbegeleiding biedt. Bij de selectie van leerinhouden voor keukentechnologie wordt de progressie ten aanzien van de tweede graad soms in onvoldoende mate bewaakt. Er is ook nog ruimte om de gerechten en menu's die in praktijk worden bereid en geserveerd, meer doeltreffend met functionele kennis te ontsluiten. Over de samenhang met het programma bedrijfsbeheer binnen toepaste economie ontbreken duidelijke afspraken.
- De leerbegeleiding in TV hotel is veeleer zwak wegens het frontaal gericht onderwijs waarin het onderwijsgesprek primeert en waarin de interactie tussen leraar en leerling te gering is, verschillen tussen leraren niet te na gesproken. Door het gebrek aan activerende werkvormen, boeiende oefeningen en doordachte opdrachten krijgen de leerlingen amper kansen om bijvoorbeeld te leren structureren, te analyseren of te synthetiseren. Dat gebrek komt ondermeer tot uiting in de GIP. De leerlingen missen ook gerichte mondelinge feedback om te groeien in de competenties.
- Voor PV keuken- en restaurantpraktijk ondersteunt de infrastructuur de leerplanrealisatie, hoewel de keuken van het restaurant Sanderus qua concept achterhaald is en ook quasi versleten is. De inrichting (vloeren, wanden, plafonds, ...) en de gebrekkige uitrusting (gebrek aan koude keukens en gescheiden vaatruimte, een verouderd afzuigsysteem en fornuis, ...) sluiten niet meer aan bij de geldende eisen inzake voedselveiligheid. In het teken van de risicobeheersing wordt deze context onvoldoende benut om de principes van HACCP⁴ actief te leren toepassen, o.m. omdat een risicoanalyse ontbreekt en de lestijd beperkt in duur is. Men kiest immers

⁴ HACCP: hazard analysis critical control points

voor een maximaal aantal praktijkbeurten, waardoor er niet enkel weinig tijd rest voor een accurate aanpak van de aspecten van voedselveiligheid en hygiëne, maar ook om de (klanten-)dienst op een effectieve wijze af te ronden. Hierdoor krijgen de leerlingen doorgaans te weinig feedback, een nochtans belangrijke fase in het leerproces. Vanaf de tweede graad wordt aan het plannen en voorbereiden van werkzaamheden ruimschoots aandacht besteed. De leerlingen leren het bereiden en bedienen van de goed doordachte menu's en gerechten planmatig voorbereiden, maar de leerlijn en de instrumentaria werden nog niet grondig ter discussie gesteld. Daarnaast worden alle vaardigheden (technieken, basisbereidingen en afleidingen) in samenhang met de ontwikkeling van beroepsattitudes in verscheidene contexten en formules aangeleerd, ingeoeft en in voldoende mate verworven. Bij het uitvoeren van de keuken- en restaurantpraktijk wordt de mate van progressie in begeleid zelfstandig werk en in samenwerken goed bewaakt: in de tweede graad verlopen de werkzaamheden doorgaans onder een nauwgezette begeleiding, terwijl de leerlingen van de derde graad in behoorlijke mate zelfstandig werken en samenwerken. Niettemin laat men vooral in het zesde leerjaar voor restaurantpraktijk kansen liggen om meer accuraat op voorspelbare situaties te anticiperen en om op basis van feedback de leerkansen van de leerlingen te verhogen. Los van de groeikansen die er nog zijn, is de hele opleiding gebaseerd op een degelijke klassieke keuken, waarin vooral in de derde graad aspecten van de moderne gastronomie worden geïntegreerd, en met een verzorgde en vlotte dienst gepaard gaat. Men leert in Restaurant en keuken zowel een fijne burgerkeuken bereiden als met gasten op een stijlvolle manier omgaan en ze navenant bedienen.

- De evaluatiepraktijk is al voortreffelijk uitgewerkt, maar houdt nog een groeipotentieel in. Voor PV praktijk biedt het digitale evaluatie-instrument al een goed houvast voor een brede en meer valide evaluatie van de mate waarin de leerdoelen worden bereikt en beperkt de werklast. Toch is er nog ruimte voor verdere ontwikkeling, o.m. voor een meer accurate verhouding van kennis, vaardigheden en attitudes en voor een precieze selectie van vakattitudes. Voor TV hotel focust de evaluatie op het bekomen van punten in plaats van op het inwinnen van informatie over het al dan niet bereiken van de leerplandoelstellingen. De oorzaak is drieërlei: er wordt bijna enkel naar reproduceerbare kennis gepeild, de leervorderingen van leerlingen worden niet in kaart gebracht en soms dekken de vragen de behandelde inhoud/doelen onvolledig, waardoor het bereik niet altijd gewaarborgd is, onderlinge verschillen niet te na gesproken.
- De geïntegreerde proef is omvangrijk en wordt goed ondersteund door een functioneel draaiboek waarin de integratiegedachte nog onvoldoende is ingebed. Nagenoeg alle opdrachten vertonen een onderling verband, maar kunnen niet altijd worden getypeerd als zijnde geïntegreerd. Sommige deelopdrachten zijn ook te uitgebreid en worden soms letterlijk van het internet geplukt, zonder enige bewerking. Occasioneel verloopt de procesbegeleiding iets minder nauwgezet en het aandeel van het persoonlijk werk is te beperkt. Dergelijke deelopdrachten bieden dan ook geen meerwaarde in het beslissingsproces over het al dan niet slagen van de leerling. De eindresultaten van de GIP variëren van een veeleer zwak tot een vrij goed niveau.
- De leerlingenstages zijn uitgegroeid tot een voorbeeld van goede praktijk. Sinds de opvolging van de vorige doorlichting sluit de organisatie niet enkel aan bij de geldende omzendbrief⁵, maar werden vooral de kwaliteitsbevorderende voorwaarden naar boven gehaald. Alle fasen worden kwaliteitsvol ingevuld, al is er nog marge om de zelfevaluatie in de dagverslagen te stimuleren en het reflecterend vermogen verder te ontwikkelen.
- De vakgroep werkt, ondanks het groot engagement en de frequentie van het overleg, te weinig doelgericht. Zo wordt over de doeltreffendheid van de onderwijsorganisatie en van het onderwijsproces, op grond van de aangereikte kennis, oefeningen en

⁵ SO/2002/09 betreffende de organisatie van de leerlingenstages in het secundair onderwijs

praktijkopdrachten, niet planmatig gereflecteerd. Daardoor wordt het proces van interne kwaliteitszorg nog niet systematisch doorlopen en vinden structurele verbeteringsacties veeleer moeizaam plaats.

4.4 Sociale en technische wetenschappen, tweede en derde graad TSO

Voldoet

Vaststellingen

- De school heeft de nieuwe leerplannen sociale en technische wetenschappen⁶ progressief ingevoerd vanaf september 2006. Voor de realisatie ervan richt de school de vakken natuurwetenschappen, sociale wetenschappen en voeding in. Daarnaast organiseert ze ook integrale opdrachten.
- De leerplandoelstellingen voor de component natuurwetenschappen worden in voldoende mate gerealiseerd. De algemene doelstellingen over onderzoekend leren⁷ worden minder kwaliteitsvol gerealiseerd. In bepaalde leerjaren zijn er te weinig laboratoriumoefeningen. Dit kan deels verklaard worden door de tot vorig jaar gebrekkige wetenschapsinfrastructuur. De opdrachten en verslagen van laboratoriumoefeningen vertonen nog te weinig evolutie over de leerjaren heen. In de tweede graad wordt het maken van vraagstukken opgenomen als laboratoriumoefeningen, dit is niet conform het leerplan. In de derde graad wordt bij de laboratoriumoefeningen te weinig aandacht besteed aan de component fysica. Op het vlak van leerbegeleiding zijn er grote verschillen tussen de twee graden. In de derde graad is leerbegeleiding structureel goed uitgewerkt door onder andere leerondersteunend studiemateriaal, systematische begeleiding en feedback bij taken, toetsen en examens en ondersteuning via het elektronisch leerplatform. Hierbij wordt sterk gewerkt vanuit de leerplandoelstellingen. In de tweede graad gebeurt de leerbegeleiding meer ad hoc en minder gestructureerd. De lessen gaan vanaf dit schooljaar door in wetenschapslokalen met een goede uitrusting, ook op het vlak van multimedia. Er is voldoende didactisch materiaal voor demonstratieproeven en laboratoriumoefeningen.
- Voor de component sociale wetenschappen voldoet de leerplanrealisatie, al krijgen enkele doelen een te smalle invulling. Dit komt deels door een gebrek aan een krachtige leeromgeving en deels door de diffuse externe ondersteuning. Op materieel vlak wordt de leerplanrealisatie matig ondersteund: eigentijdse leermiddelen zoals een dataprojector met internettoegang, dvd-spelers, computers zijn niet of onvoldoende beschikbaar. Daardoor zijn de mogelijkheden om informatie op te zoeken en het leerproces visueel te ondersteunen beperkt. Voor sociale wetenschappen en voor de integrale opdrachten ontbreekt een ruim en polyvalent lokaal dat zich leent tot het oefenen van communicatieve en sociale vaardigheden, onderzoekwerk en groepswork. Levenschte situaties worden in te beperkte mate gebruikt om doelen te realiseren of te verrijken. Frontale werkvormen overheersen en bieden niet alle leerlingen voldoende uitdagingen. Binnenklasdifferentiatie en activerende werkvormen komen in mindere mate voor. Het studiemateriaal is voldoende leerondersteunend en speelt in op de interesses en de leefwereld van de leerlingen. De leerlingen doorlopen bijgevolg een curriculum waarin vakspecifieke kennis primeert, terwijl vaardigheden nog te weinig aan bod komen. Hierdoor wordt het zowel voor leerling als leraar moeilijk om zicht te krijgen op het individuele groeiproces binnen dit competentiegericht onderwijs. Deze component wordt nog te weinig opgetild tot het niveau van een coherent geheel waarin competentieontwikkelen centraal staat.
- De leerplandoelstellingen voor de component voeding worden gerealiseerd binnen het vak voeding en de integrale opdrachten. Voedingstechnieken en voedingsvoorlichting

⁶ Tweede graad: D/2008/7841/047; derde graad: D/2007/0279/014.

⁷ Algemene doelstellingen voor natuurwetenschappen tweede en derde graad TSO: onderzoekend leren.

komen zeer uitgebreid theoretisch aan bod. De meeste aandacht gaat naar één voedingsvoorlichtingsmodel waarvan alle productgroepen en de voedingsmiddelentabel uitgebreid worden behandeld. Het gehanteerde model wordt niet vergeleken met andere modellen. Hierdoor blijft de huidige leerplanrealisatie nog te veel aanleunen bij het concept van het vorige leerplan waarin de component voeding volgens een gescheiden systeem van 'theorie' en 'praktijk' werd ingevuld. Een dergelijke invulling strookt niet met de geïntegreerde en competentiegeoriënteerde benadering van doelen die in het vernieuwde leerplan centraal staat. De samenhang met natuurwetenschappen wordt te weinig bewaakt, waardoor bepaalde leerinhouden (bijv. sachariden, eiwitten, lipiden, vitaminen) meermaals worden aangeboden. De uitrusting van het vaklokaal is niet bevorderend voor het werken aan integrale opdrachten. Een computer met aangepaste software en toegang tot internet en andere informatiebronnen zijn niet beschikbaar in het vaklokaal. Er zijn voldoende keukenblokken maar het afzuigstelsel voldoet niet.

- De component integrale opdrachten wordt enerzijds vanuit de vier competenties ingevuld en anderzijds vanuit de vier componenten sociale wetenschappen, natuurwetenschappen, voeding en expressie. De opdrachten zijn thematisch gebundeld. De integrale opdrachten vertrekken niet altijd vanuit een integraal denken over natuurwetenschappen, sociale wetenschappen en voeding. Ze worden te weinig in een lijn van toenemende complexiteit opgebouwd. De invulling van de component sociale wetenschappen binnen de integrale opdrachten vormt geen meerwaarde in het curriculum. De component voeding wordt zeer eng benaderd; de doelstellingen m.b.t. "bereiden en bewaren" en "presenteren en samen eten" overheersen. De component natuurwetenschappen wordt kwaliteitsvol ingevuld. Er is nog een groeimarge om de leerplandoelen van alle componenten meer te expliciteren in de opdrachten, waardoor het geheel van de leerplanrealisatie beter kan bewaakt worden. Het competentiegericht werken kent weinig transfer naar de vakken sociale wetenschappen, natuurwetenschappen en voeding.
- De componenten ICT en expressie leveren een waardevolle bijdrage binnen de integrale opdrachten.
- De vakgroep ontwikkelde heel wat instrumenten en een goede structuur voor de integrale opdrachten. De inhoudelijke invulling is echter niet altijd conform het leerplanconcept. De soms tegenstrijdige input vanuit nascholingen heeft het leerplanconcept niet verhelderd. Tijdens het wekelijks ingeroosterd overleguur en het vele informele vakoverleg worden organisatorische en inhoudelijke aspecten besproken. Door het vakoverleg per graad te organiseren wordt te weinig de opbouwende moeilijkheidsgraad bewaakt.
- Voor natuurwetenschappen is de evaluatie in de tweede graad vooral afgestemd op de leerinhouden; in de derde graad meer op de leerplandoelstellingen. In de tweede graad is de vraagstelling vooral gericht op kennis, weinig visueel ondersteund en ontbreekt vaak een puntenverdeling. In de derde graad zijn de examens zeer verzorgd; de vraagstelling is gevarieerd en peilt zowel naar kennis, inzicht als toepassing. De zeer frequente kleine toetsen in de derde graad zijn teveel gericht op reproductie. Enkel in de derde graad is er een waardevolle aanzet voor de beoordeling van vakattitudes en vaardigheden.
- Voor sociale wetenschappen is de evaluatie in voldoende mate gelinkt aan de leerinhouden, maar het kennisgerichte karakter van de evaluatievragen domineert. Aangezien de meeste vragen peilen naar reproductie en toepassing, zijn de verschillende beheersingsniveaus in de evaluatie onevenwichtig vertegenwoordigd. Hierdoor leent de evaluatiepraktijk in dit competentieontwikkeland vak zich nog onvoldoende tot het gericht signaleren van sterktes en zwaktes met het oog op verdere groei en remediëring.
- Voor voeding is de evaluatie onvoldoende representatief voor de leerplandoelen. Dit is een gevolg van de manier waarop de leerplandoelstellingen worden aangeboden.

Toetsen en examens zijn vooral gericht op kennis; dit is niet conform het leerplanconcept.

- De evaluatie en rapportering van de integrale opdrachten is nog in volle ontwikkeling. Heel wat instrumenten hebben betrekking op de evaluatie van de competenties; ze leveren minder gegevens op waaruit blijkt of de leerplandoelen worden bereikt. Positief is de aandacht voor alternatieve evaluatievormen zoals zelf- en peerevaluatie. Dit schooljaar ontwikkelde de vakgroep een transparant syntheseblad voor de integrale opdrachten in het kader van de geïntegreerde proef. De vakgroep stuurt jaarlijks de rapportering van de integrale opdrachten bij. Hierbij beoogt zij voor alle leerjaren een betekenisvol en leesbaar instrument te ontwikkelen voor leerlingen en ouders.
- De GIP wordt opgevat als een jaarproject van alle integrale opdrachten. Eén integrale opdracht loopt over de vier leerjaren. Het is een portfolio van de vier competenties. Bepaalde integrale opdrachten worden beoordeeld door een externe jury. De keuze van de integrale opdrachten leunt aan bij de beleavingswereld van de leerlingen en biedt voldoende uitdaging. Het recent ontwikkeld evaluatie-instrument is veelbelovend en getuigt van een gezonde ontwikkelingsdynamiek binnen de vakgroep.

4.5 Techniek-wetenschappen, derde graad TSO

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen voor chemie en toegepaste chemie worden, soms met grote diepgang, gerealiseerd voor alle onderdelen: fundamentele chemische inzichten verwerven, laboratoriumtechnieken beheersen, een positief-wetenschappelijke probleemaanpak verwerven, veilig leren omgaan met chemicaliën en laboratoriumapparatuur en attitudes verwerven.
- Het leerproces wordt gestimuleerd door de ruime, voorbeeldig uitgeruste vaklokalen wetenschappen en de goede interactie tussen leraren en leerlingen. Het cursus- en toetsmateriaal is zeer verzorgd. De vakgroep maakt ruim gebruik van ICT.
- Er zijn nog groeikansen voor de laboratoriumopdrachten op het vlak van metingen met sensoren en de groei naar meer open opdrachten. Voor de theorie is de voornaamste groeikans meer aandacht voor eigenschappen van besproken stoffen, zodat deze voor de leerlingen concreter worden.
- De evaluatie steunt op zeer frequente toetsen en taken. De laboratoriumopdrachten worden breed geëvalueerd op het verslag, vaardigheden (experimentele en sociale) en attitudes. De examens behandelen alle theoretische aspecten van het vak.
- Het proces van de GIP wordt door het team goed begeleid met een duidelijke planning en tussentijdse evaluatiemomenten. De evaluatiecriteria leggen in die mate de nadruk op theorie dat de leerlingen soms overdreven omvangrijke werken maken met een beperkt praktisch gedeelte.

4.6 Toerisme, derde graad TSO

Voldoet

Vaststellingen

- De conclusie is gebaseerd op de leerplanrealisatie voor de vakken aardrijkskunde, toeristische organisatie, toeristische bestemmingen, integrale opdrachten en stages van het specifiek gedeelte.
- De lessen vinden plaats in een voldoende uitgerust vaklokaal met passende aankleding. De vakgroep heeft een leerplangerichte visie op de studierichting, bezit voldoende deskundigheid en praktijkervaring en werkt planmatig en met enthousiasme aan de vormgeving ervan. De stabiele opdrachtenverdeling voor bijna alle vakken draagt bij tot de kwalitatieve realisatie. Een aanzienlijk deel van de samenwerking

betreft vooral de taakverdeling in functie van de praktische organisatie en van de realisatie van de eigen leerplanonderdelen. Leerplanstudie over het geheel van de specifieke vorming met het oog op maximale onderlinge afstemming en feedback over werk- en evaluatievormen krijgen minder aandacht. De vakgroepwerking zelf bevindt zich dan ook nog in een groeiproces en men zoekt voor een aantal aspecten een houvast.

- Voor aardrijkskunde, toeristische organisatie en toeristische bestemmingen geldt dat de realisatie van de leerplannen nagenoeg volledig is. Er wordt sterk leerplangericht gewerkt en de inhoudten worden goed gespreid over de graad en met voldoende diepgang aangeboden. De leraren gebruiken zelf opgestelde cursussen. Deze zijn overzichtelijk en geactualiseerd. De leerstof wordt aangebracht door middel van onderwijsleergesprekken, ondersteund met geprojecteerd bronnenmateriaal en afgewisseld met leerlingactieve werkvormen, vaak met ICT-gebruik. De verwachtingen omtrent het kennen en kunnen worden duidelijk gecommuniceerd in functie van de evaluatie. De quotering voor dagelijks werk is gebaseerd op taken en toetsen. De examenvragen zijn duidelijk, leerplandoelgericht en van een goed niveau. De transparantie van de puntentelling is groot en de correctie gebeurt zorgvuldig. De vragen peilen naar kennis en inzicht. Aan de hand van opdrachten worden vaardigheden getest, maar het gewicht ervan in de totaalscore wordt niet bewust bewaakt in de geest van de leerplannen. Het meten van de theoretische bagage die de leerling bezit overheerst. De vaktotalen sporen met de prestaties voor de andere vakken. Tekorten in de eindscores zijn zeldzaam en een aantal leerlingen behaalt mooie resultaten.
- In beide leerjaren is er een meerdaagse buitenlandse studiereis. Daarnaast zijn er twee binnenlandse excursies met klemtoon op de leerplanrealisatie voor het vak aardrijkskunde. Daardoor voldoet men aan de verwachtingen van het leerplan. Andere didactische uitstappen zijn beperkt tot opleidingen voor het gebruik van toeristische software. Zo wil men de lesuitval - die reeds beïnvloed wordt door de extra week stage - en de kosten voor de leerlingen bewaken.
- De lesuren integrale opdrachten zijn volgens de aanbevelingen in het leerplan verdeeld over vier leraren die betrokken zijn bij de realisatie van het specifiek gedeelte. Bij de roostering is een wekelijks uur voorzien voor onderling overleg. De meeste thematische opdrachten sluiten aan bij de voortgang in het vak toeristische bestemmingen en bestaan uit vier deelopdrachten die onderling complementair zijn en afgestemd zijn op de respectievelijke leerplanonderdelen. Vooral in de uitvoering is de integratie beperkt. Elke leraar ondersteunt tijdens zijn lesuur integrale opdrachten enkel leerlingen voor het eigen onderdeel en oefent toezicht uit op de leerlingen die aan de andere onderdelen werken. Ook de evaluatie gebeurt door elke leraar voor de eigen opdracht. Dit illustreert dat het accent vooral op het inhoudelijke aspect ligt in functie van het eindproduct en minder op de begeleiding van het proces tijdens het uitvoeren van de opdracht. De integrale opdrachten worden permanent geëvalueerd. De quotering van een tussenproduct wordt ten onrechte als procesevaluatie beschouwd. De attitudes worden gelijkgericht in kaart gebracht aan de hand van een schaal, maar het gewicht dat eraan gegeven wordt in het subtotaal van elke leraar verschilt aanzienlijk. De vakgroep is evenwel zoekend naar houvast om de evaluatie af te stemmen op de geest van het leerplan en naar afspraken om daarbij gelijkgericht tewerk te gaan.
- De geïntegreerde proef bestaat uit leerplangebonden opdrachten die begeleid worden binnen de lestijden integrale opdrachten en ook de stage maakt er deel van uit. Het geheel van de opdrachten is omvangrijk en de verschillende taalvakken participeren eraan. Er wordt duidelijk gecommuniceerd met de leerling en zijn ouders over de inhoud, het verloop en de evaluatie van de geïntegreerde proef. In de begeleiding krijgt het leerplatform een steeds grotere rol. De stageactiviteitenlijst is aangepast aan het type stageplaats waar de leerling terecht komt. Ze wordt evenwel slechts suggestief gehanteerd naar de stagegever toe. Daardoor biedt ze geen waarborg voor de invulling van de stage, geen houvast voor de leerling om zijn vorderingen in kaart te brengen en

geen leidraad voor de evaluatie van de opgenomen leerplandoelen. Door een gebrek aan interactie tussen de leerling en de leraren wordt het onderdeel 'reflectie' in de verslagen door de leerlingen slechts zeer oppervlakkig ingevuld. Ook hier is de vakgroep vragende partij naar inspiratie om dit aspect van procesevaluatie te kunnen sturen en begeleiden. Algemeen valt het aanzienlijk aantal taal- en schrijffouten op in leerlingendocumenten die niet het onderwerp zijn van de gequoteerde taalcomponent.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Curriculum

5.1.1 Onderwijsorganisatie

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- De school bouwde een overzichtelijke structuur en een samenhangend onderwijsaanbod uit. Voor de samenstelling van het wekelijkse lesrooster voor haar leerlingen gebruikt ze de lessentabellen van haar koepel, maar daarin definieert⁸ ze niet de vakken van de basisvorming, het specifiek en het complementair gedeelte. Ze benut die roosters evenmin als een beleidsinstrument om bijvoorbeeld op de onderwijsbehoeften van haar leerlingen in te spelen of om haar pedagogisch project gestalte te geven. De jongste jaren wijzigde slechts het aantal wekelijkse lessen, namelijk de algemene invoering van 32 uren in de eerste graad en 34 uren in de tweede en derde graad.
- Het eerste leerjaar A (1A) wordt binnen de school benoemd en ingevuld als Moderne wetenschappen (MW) en als Sociale en technische vorming (STV). De keuze voor MW beoogt het selecteren en voorbereiden van zogenaamd sterkere leerlingen met het oog op een doorstroming naar de basisoptie Techniek-wetenschappen (TW). Die categoriale keuze leidt niet enkel tot een geringe instroom van leerlingen, maar ze spoort ook niet met de geest van de regelgeving en met de optie van de overheid om in 1A het onderwijs gemeenschappelijk te organiseren. Bovendien is ze ook niet doeltreffend, omdat in het tweede leerjaar de leerlingen van de basisopties TW en van Hotel-voeding samen een klasgroep vormen. In 1A wordt het keuzegedeelte niet benut om leerachterstanden of hiaten in de basisvorming te remediëren, ondanks de behoeften van heel wat leerlingen. Hoewel de ICT-eindtermen op een geïntegreerde benadering focussen, kiest men voor een specifiek lesuur. Het gehanteerde leerplan houdt bovendien weinig of geen rekening met de reeds verworven ICT-eindtermen in het basisonderwijs. Buiten het wekelijks lesrooster van 32 uur worden de leerlingen extra ondersteund: in hun klasuurtje voor leren leren en via inhaallessen voor Nederlands, Frans en wiskunde. In het eerste leerjaar B wordt het keuzegedeelte ook categoriaal ingevuld, namelijk met een uitbreiding van techniek en een lesuur sociale activiteit. Hierdoor wordt noch de achterstand, bijv. inzake schriftelijke taalvaardigheid, aangepakt, noch de brugfunctie naar de A-stroom ingevuld. De basisopties en beroepenvelden in het tweede leerjaar worden maximaal met specifieke vorming ingevuld, respectievelijk met zeven en met dertien of veertien lestijden. Hierdoor is er geen ruimte voor een keuzegedeelte waarin op de onderwijsbehoeften van de leerlingen kan worden ingespeeld.

⁸ SO 64 van 25/06/1999 betreffende de structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs, rubriek 3.6

- In de tweede graad TSO wordt een lesuur informatica aan de leerlingen van de studierichtingen Hotel, Sociale en technische wetenschappen en Techniek-wetenschappen aangeboden. Het geldende leerplan focust vooral op elementaire ICT-vaardigheden, terwijl het amper het specifiek gedeelte van de opleidingen ondersteunt, en waardoor nog een groeimarge open ligt.
- In de derde graad is het keuzegedeelte beperkt. Enkel in Restaurant en keuken kunnen de leerlingen met het oog op hun keuze in het zevende specialisatiejaar, ofwel drankenkennis ofwel keukentechnologie versterken. De keuze en de invulling zijn weinig doeltreffend. Met uitzondering van de studierichtingen Techniek-wetenschappen en Sociale en technische wetenschappen worden in de derde graad leerlingenstages georganiseerd. Op de studierichting Verzorging na, gebeurt dat via een verantwoorde en goed georganiseerde blokstage van vier weken. De leerlingenstages vormen in de studierichting Restaurant en keuken een voorbeeld van goede praktijk. Deze vorm van curriculumrealisatie sluit hier goed aan bij de geldende omzendbrief⁹, waardoor alle fases van de stages kwaliteitsvol worden ingevuld. Aan de GIP geeft elke studierichting niet enkel een eigen invulling, maar ook een andere begeleiding en evaluatie. Dat leidt tot behoorlijke verschillen die niet het voorwerp van overleg uitmaken. Overigens laat men zowel bij de stages als bij de GIP kansen liggen om bestaande expertise te valoriseren.
- De school bouwde een traditie op inzake onderwijskundige vernieuwingen: ze stapte in het pilootproject van de nieuwe en competentiegericht studierichting Hospitality, introduceerde de integrale opdrachten in Toerisme en Sociale en technische wetenschappen en spant zich in voor de implementatie van het nieuwe leerplan Restaurant en keuken, dat op competentieontwikkend leren gericht is. Hieruit blijkt dat het schoolteam inspanningen levert om belangrijke en fundamentele innovaties op een procesmatige wijze in te voeren. Tegelijk laat het team ook heel wat kansen liggen om het didactisch handelen en de leerbegeleiding beter op de verscheidenheid in het leervermogen van haar leerlingen af te stemmen.
- Voor de aanwending van het aantal uren-leraar wordt uitgegaan van algemene criteria die afhankelijk van wisselende leerlingengebonden factoren jaarlijks worden vastgelegd in het lokaal onderhandelingscomité (LOC). Wegens het relatief groot studieaanbod en de daling van het leerlingenaantal leidt dit momenteel tot samenzettingen en tot aanzienlijke verschillen in de grootte van de lesgroepen. Hierdoor is de ruimte voor een kwaliteitsvolle leerbegeleiding niet overal even groot, maar tegelijk wordt ze ook niet overal maximaal benut.
- De lessenroosters voor de leerlingen steunen op niet-geformaliseerde criteria. Er wordt vooral rekening gehouden met klasgroepgebonden factoren, leraargebonden verwachtingen en met de beschikbaarheid van specifieke infrastructuur en vaklokalen. Waar mogelijk worden ook onderwijskundige prioriteiten, zoals blokuren voor sommige vakken, het inroosteren van vak- en opleidingsoverleg, ... in de roosters ingebouwd. Op de organisatie van de vakken van het specifiek gedeelte in Restaurant en keuken na, leidt dit tot aanvaardbare uurroosters voor de leerlingen.
- De vakgroepwerking wordt nog te weinig aangestuurd en opgevolgd. Het overleg is vooral gericht op organisatorische aspecten, enkele vakgroepen niet te na gesproken. Doorgaans wordt er in onvoldoende mate gefocust op een doelgerichte en doeltreffende aanpak van de leerplannen. Daardoor vormen de vakgroepen nog in onvoldoende mate een hefboom voor onderwijsvernieuwing en professionalisering en is hun impact op de leerprestaties van de leerlingen veeleer gering.
- De school organiseert een ruim en divers extracurriculair aanbod dat soms leidt tot een vakoverschrijdende samenwerking. Heel wat initiatieven zoals de organisatie van didactische uitstappen en (wijn)reizen berusten op traditie, maar andere zijn afhankelijk van individuele initiatieven van leraren. Met succes wordt ook geparticipeerd aan wedstrijden en projecten. Het aanbod vertoont heel wat leerjaar-

⁹ SO/2002/09 betreffende de organisatie van de leerlingenstages in het secundair onderwijs

en studierichtingsgebonden verschillen die soms, en vooral in combinatie met de leerlingenstages in de derde graad, de beschikbare lestijd onder druk plaatsen met het oog op het gebruik van interactieve werkvormen. Deze waardevolle initiatieven dragen doorgaans bij tot de brede en harmonische vorming van de leerlingen, maar ze worden nog niet consequent en/of in voldoende mate gerelateerd aan leerplandoelstellingen en aan de vakoverschrijdende eindtermen. Nochtans werd de werking rondom de vakoverschrijdende eindtermen goed in kaart gebracht en werd het nieuwe concept gerelateerd aan een concrete planning die over zes jaar wordt gespreid met een verdeling van de eindtermen over de drie graden.

- De eerste cyclus voor GOK vormt het uitgangspunt voor het talenbeleid, dat volop in ontwikkeling is en nog een schoolbrede inbedding vraagt.

5.2 Begeleiding

5.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke aandacht voor:

- ontwikkeling.

Vaststellingen

- In het pedagogische project wordt de school omschreven als een plek om te leren leren, dit is: groeien naar een zelfstandig leergedrag, aankweken van een gezond kritische houding, ontwikkelen van de eigen talenten. Men streeft naar actieve leerbegeleiding, op maat van elke leerling.
- Leerlingen met een geattesteerde leerstoornis kunnen op sticordi-maatregelen¹⁰ rekenen. De vakleraren, klastitularissen en graadcoördinatoren waken erover dat leerlingen met tegenvallende resultaten of na een langere afwezigheid een beroep kunnen doen op remediëring. Voor enkele hoofdvakken wordt deze in de eerste graad aangeboden in een supplementair geroosterd uur 'Inhaal- en bijwerkklas'. In de tweede graad gebeurt de remediëring ad hoc. Over deze initiatieven is er een duidelijke communicatie met de ouders. In de eerste graad is leren leren een van de activiteiten die de klastitularis tijdens het 'klassenraaduur' verzorgt. In het eerste leerjaar gebeurt dit aan de hand van een werkboek. De aandacht die de school schenkt aan het welbevinden van de leerlingen wordt als basis gezien voor een gunstig leerklimaat.
- De registratie en de opvolging van de remediëringsinitiatieven variëren leraarafhankelijk. Dit bemoeilijkt de evaluatie van de werking. De signalen met betrekking tot de klaspraktijk die uit de remediëringsvraag blijken, worden in beperkte mate naar de vakleraren teruggekoppeld, eventueel met ondersteuning van de pedagogische begeleiding. De invulling van leren leren in de vakdidactiek gebeurt op eigen initiatief en volgens de inzichten van de individuele leraar. Een schoolbrede preventie door de concretisering van de visie op leren leren in concrete doelen, gebaseerd op de leerlijn die in de vakoverschrijdende eindtermen vervat zit en de rol van elke vakleraar en de functie van evaluatie daarin, kent dan ook nog een groeimarge.
- De aandacht voor het belang van leerbegeleiding heeft dit schooljaar een nieuw elan gekregen. De verantwoordelijken hebben een open en vragende houding voor professionalisering met betrekking tot leerbegeleiding en het stellen van duidelijke doelen en concrete actiepunten. De komst van een elektronisch leerlingvolgstelsel wordt als kans gezien voor centralisering van de gegevens, de opvolging van de initiatieven en de evaluatie van de werking.

¹⁰ Stimuleren, Compenseren, Remediëren en Dispenseren

5.3 Evaluatie

5.3.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Via de pedagogische studiedag, de personeelsvergaderingen, de weekberichten en duidelijke afspraken tracht de school de evaluatiepraktijk aan te sturen. Het accent ligt hierbij vooral op het organisatorische luik. De invulling van “competentieverricht evalueren” is nog niet op schoolniveau uitgeklaard. Hierdoor ontwikkelen de vakgroepen verschillende instrumenten en procedures waarbij uiteenlopende invulling wordt gegeven aan competentieverricht leren en evalueren.
- De frequentie en de gewichten in de verschillende graden en onderwijsvormen zijn vastgelegd. De evaluatie evolueert van een trimester- naar een semestersysteem. In de B-stroom en het BSO evolueert de evaluatie over de graden heen van een permanent en gespreid evaluatiesysteem over kleine leerstofgehelen tot een examensysteem over steeds grotere leerstofgehelen.
- Over de inhoudelijke aspecten van de evaluatie bestaan weinig expliciete richtlijnen op schoolniveau. De validiteit in relatie tot de leerplannen en de transparantie van de evaluatie is de verantwoordelijkheid van de individuele leraar. Enkele vakgroepen hebben evaluatieafspraken. De onderzoeken naar het studiepeil in de vakken tonen aan dat de evaluatiepraktijk soms te weinig aansluit bij het leerplanconcept. Voor bepaalde vakken primeert het kennisgericht evalueren.
- De attitude-evaluatie is zeer divers. In de praktijkvakken en de integrale opdrachten worden attitudes geëvalueerd. Afhankelijk van de studierichting gebeurt dit met een cijfer of met een waardeschaal. Ook het aandeel in het puntentotaal is studierichtingafhankelijk. Daarnaast werken sommige studierichtingen met een algemeen attituderapport en een vakgebonden attitudebeoordeling. Voor een aantal vakken is de attitude-evaluatie niet representatief doordat de vakattitudes onvoldoende concreet ingevuld zijn en onvoldoende onderscheiden worden van leef- en leerattitudes. De hoeveelheid aan evaluatiedocumenten weegt op de transparantie van de globale evaluatie van de leerlingen.
- De school beschikt over enkele aanbevelingen in verband met delibereren. Gezien de invulling van het competentieverricht evalueren studierichtingafhankelijk is, bewaakt de school onvoldoende de gelijkgerichtheid en de kwaliteit van de deliberatiebeslissingen over de studierichtingen heen.
- Vakantietaken en waarschuwingen zijn remediërend bedoeld en de regelgeving m.b.t. de uitgestelde beslissingen wordt nageleefd. De school kent weinig C-attesten toe in vergelijking met de Vlaamse referentiewaarden.
- De puntenverdeling voor de onderscheiden onderdelen van de geïntegreerde proef (GIP) is vastgelegd, maar de evaluatiecriteria zijn weinig geëxpliciteerd. De GIP bestaat uit een aantal deelopdrachten die aan vakken gerelateerd zijn. Er is nog een groeikans om het integratief karakter van de GIP te versterken.

5.3.2 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De rapporten dagelijks werk zijn overzichtelijk en de individueel behaalde resultaten worden gekaderd binnen de spreiding van de groep. De vakattitudes worden voor bepaalde vakken verwerkt in de cijfers van het vakrapport. Bepaalde studierichtingen

werken met een attituderapport. De rapportcommentaren per vak zijn veelal een opsomming van cijfers van taken en toetsen. Analyserende en remediërende commentaren komen weinig voor.

- De leerlingen worden correct geïnformeerd over de resultaten van de integrale opdrachten, de stage en de geïntegreerde proef aan de hand van afzonderlijke synthesebladen bij het rapport.
- De notulen en processen-verbaal van de delibererende klassenraad zijn meestal zorgvuldig ingevuld. De motivering van de B- en C-attesten is veeleer zwak. Nochtans laat het syntheseblad invulling van de rubrieken advies, remediëring en studiebegeleiding toe. De onderbouwing van de beslissing beperkt zich tot het opsommen van de tekorten; de geleverde inspanningen rond remediëring worden niet vermeld. Er wordt te weinig ingegaan op de individuele talenten en de belangstelling van de leerlingen.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- In deze school is er een dynamische evolutie merkbaar naar een alert beleid, hoewel de informele en spontane aanpak inherent blijft aan de schoolcultuur. De schoolleiding is onmiskenbaar geïnspireerd op het opvoedingsproject, waarin de christelijke visie centraal staat. De school positioneert zich door aan elke letter van STELLA een kernwoord te koppelen: 'Samen, Toekomst, Enthousiasme, Leefomgeving, Leeromgeving, Applaus'. Een slagzin waarmee de school zich niet enkel positioneert, maar waarvan de elementen de leidraad voor de schoolontwikkeling vormen. Aansluitend werden enkele visieteksten ontwikkeld en prioriteiten geformuleerd die vooral focussen op het pedagogisch project. Ook werden er verscheidene bevragingen, al dan niet in samenwerking met externe deskundigen, georganiseerd. Deze waardevolle gegevens worden nog onvoldoende geanalyseerd en omgezet in gerichte acties en bijsturingen.
- De schoolleiding focust de jongste jaren op het financiële beleid, het hertekenen van de organisatiestructuur, het creëren van een krachtige leeromgeving (bv. de nieuwe labo's) waardoor het onderwijskundig beleid minder aandacht kreeg. Zo werd de algemene schoolvisie amper omgezet in deelvisies en/of in concrete actieplannen. Toch ontstaan er in deze school heel wat initiatieven die echter in onvoldoende mate en/of weinig doelgericht worden aangestuurd. Bovendien voltrekt het ontwikkelings- en besluitvormingsproces zich doorgaans zonder reële betrokkenheid van het personeel. Dit gegeven leidt niet zelden tot ad hoc maatregelen met een veeleer gering draagvlak en een navenante doeltreffendheid waardoor een kwaliteitsvolle leerplanrealisatie en een schoolbrede onderwijsvernieuwing belemmerd worden. De verschillen op vlak van ontwikkeling blijken eveneens uit het vakkenonderzoek waar een divergente onderwijskundige ontwikkelingsdynamiek heerst.
- Het talenbeleid is momenteel volop in ontwikkeling en moet nog een schoolbrede inbedding krijgen. Ook hier mist de school een breed draagvlak. Naast de inspanningen voor taalvaardigheid, eigen aan de opleidingen, heeft de school eerder een bescheiden talenbeleid. Ondanks enkele waardevolle initiatieven op schoolniveau, blijft de toepassing van het talenbeleid op klasniveau erg leraarafhankelijk.
- De geringe participatieve en de weinig transparante besluitvormingsprocessen bieden onvoldoende ondersteuning aan de onderwijsprocessen met efficiëntieverlies tot gevolg. De beperkte overlegcultuur heerst niet alleen op beleidsniveau maar ook in sommige vakwerkgroepen wat niet stimulerend is voor de betrokkenheid van sommige leraren. De schoolleiding staat hier voor een uitdagend ontwikkelingsproces om via collegiaal, participatief overleg te werken aan een meer innoverend onderwijsbeleid.
- Op het vlak van interne kwaliteitszorg kan de school nog niet buigen op een gedegen traditie. Het schoolbeleid en de teamleden zijn nog niet toe aan een doelgerichte besluitvorming vanuit een systematische zelfreflectie. Positief is weliswaar de recente

aandacht voor een uitvoerige zelfevaluatie en voor het verzamelen van outputresultaten. Maar de effecten van sommige beslissingen worden nog niet systematisch en integraal opgevolgd en aan bijstellingen is men nog niet toe. De school biedt via de beleidsmatige deskundigheid en het engagement van betrokken leraren voldoende garanties om haar decretale taak als bewaker van de eigen kwaliteit waar te maken.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De PV praktijk hotel in de tweede en derde graad en leerlingenstages in de derde graad BSO Restaurant en keuken.
- De leerplanrealisatie in het specifiek gedeelte van de studierichting Toerisme in de derde graad TSO.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De vernieuwingen van de infrastructuur voor sommige studierichtingen.
- De organisatie van het dagdagelijkse schoolleven.
- De lopende ontwikkelingen binnen de rapporteringspraktijk.
- Het inspelen op aanbevelingen van externe evaluatoren.
- De relatie tussen leerlingen en leraren.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het gedreven leiderschap.
- De alertheid voor het welbevinden van alle participanten.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanstudie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De implementatie van leren leren, van activerende werkvormen en vernieuwingen in de onderwijspraktijk.
- De doelgerichtheid en doeltreffendheid van de evaluatiepraktijk.
- De motivering van de B- en C-attesten (SO 64 punten 6.3. en 8.1.7.).
- De inhoudelijke werking van de vakgroepen.
- De kwaliteitszorg van het onderwijs- en leerproces.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aansturing en opvolging van de onderwijs- en leerprocessen op schoolniveau.
- De participatieve besluitvorming.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Inge Bogaert

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname

Het bestuur of zijn gemandateerde

Maurice De Witte